

Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους

1^ο Συνέδριο Επιστημονικών και Τεχνικών Επιτροπών για την Αναγέννηση του Τροόδους Τελετή έναρξης

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Γραφείο Γιαννάκη Παπαδούρη σε συνεργασία με το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο της εκπόνησης της Εθνικής Στρατηγικής Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους, διοργανώνουν το «**1^ο Συνέδριο Επιστημονικών και Τεχνικών Επιτροπών για την Αναγέννηση του Τροόδους**».

Κεντρικό θέμα του πολυθεματικού συνεδρίου είναι η προσέγγιση ζητημάτων στρατηγικής σημασίας για τη διαμόρφωση μιας εθνικής πολιτικής για τις ορεινές Κοινότητες του Τροόδους και της Κύπρου. Στο συνέδριο θα συμμετέχουν 21 Τεχνικές Επιτροπές από όλα τα Υπουργεία της Κυπριακής Δημοκρατίας, και επιστήμονες των Πανεπιστημίων Θεσσαλίας, Αιγαίου και Γεωπονικού Αθηνών καθώς και εμπειρογνώμονες της ALA Planning Partnership. Οι εργασίες του Συνεδρίου θα διεξαχθούν από 19 έως 22 Ιουνίου 2018 στα γραφεία της Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης.

Η τελετή έναρξης του Συνεδρίου έχει πραγματοποιηθεί στις 18 Ιουνίου 2018 στις 8.30 π.μ. στην αίθουσα εκδηλώσεων του Προεδρικού Μεγάρου, όπου παρουσιάστηκαν τα θέματα που θα απασχολήσουν το συνέδριο. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Νίκος Αναστασιάδης στηρίζοντας την υπό διαμόρφωση πολιτική για την ορεινή Κύπρο έχει παρευρεθεί και απευθύνει χαιρετισμό.

Μετά το πέρας της τελετής έναρξης του Συνεδρίου και ώρα 10.30 π.μ στο Προεδρικό Μέγαρο, πραγματοποιήθηκε δημοσιογραφική διάσκεψη κατά την οποία ο σύμβουλος του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας κος Γιαννάκης Παπαδούρης και ο Επιστημονικός Υπεύθυνος, καθηγητής κ. Δημήτρης Γούσιος ενημέρωσαν τους εκπροσώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους.

Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους

Δημοσιογραφική Διάσκεψη

Προεδρικό Μέγαρο, 18 Ιουνίου 2018

Αντικείμενο – Σκοποί – Στόχοι – Μεθοδολογία **και τα πρώτα αποτελέσματα**

Αντικείμενο:

Η Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους αποτελεί μια συντονισμένη προσπάθεια της Κυπριακής Δημοκρατίας και των τοπικών παραγόντων να δημιουργηθεί, διαμορφωθεί και σχεδιαστεί μια πολιτική για το Τρόδος, η οποία θα του επιτρέπει τη συγκρότηση ως ενιαία αναπτυξιακή οντότητα και την ανάδειξή του σε ελκυστικό τόπο διαβίωσης και δραστηριοποίησης.

Που αποσκοπεί:

στην διαμόρφωση ενός αναπτυξιακού προγράμματος για τις ορεινές περιοχές το οποίο αναλύεται σε ένα σχέδιο δράσεων και παρεμβάσεων, σε ολοκληρωμένες χωρικές και εξειδικευμένες προτάσεις καθώς και σε προτάσεις για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις, απαραίτητες για την αναγέννηση των ορεινών κοινοτήτων Τροόδους.

Χρηματοδότηση

Λόγω της ιδιαιτερότητας του εγχειρήματος εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων του Τροόδους και του γεγονότος ότι υπάρχει η πολιτική απόφαση να έχουμε άμεσα υλοποιήσιμα αποτελέσματα κατά το διορισμό του ως Σύμβουλος του προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας ο κος Παπαδούρης προφέρθηκε να το χρηματοδοτήσει μέσω του ιδρύματός του. Το Ίδρυμα Γιαννάκη Παπαδούρη έχει δημιουργηθεί με σκοπό την προώθηση έργων και δράσεων που προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη στον Καλοπαναγιώτη και την ευρύτερη περιοχή Τροόδους.

Ο κος Παπαδούρης προσφέρει τις υπηρεσίες του στην Κυπριακή Δημοκρατία αφιλοκερδώς, δημιούργησε γραφείο για την στήριξη, παρακολούθηση και συντονισμό της διαδικασίας εκπόνησης της μελέτης. Επίσης χρηματοδοτεί την υλοποίηση της μελέτης, την επιτόπια έρευνα και διαβούλευση καθώς και τη διοργάνωση των τριών πολυθεματικών συνεδρίων.

Το γραφείο του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω έχει αναλάβει την στήριξη του εγχειρήματος με τη διάθεση γραφείου και μιας λειτουργού. Ο ίδιος ο Υφυπουργός σε στενή συνεργασία με τον κος Παπαδούρη στηρίζει την όλη προσπάθεια και παρεμβαίνει καταλυτικά στην ομαλή διεξαγωγή της μελέτης.

Η επιλογή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ενός ελληνικού ακαδημαϊκού ιδρύματος και ειδικότερα του Εργαστηρίου Αγροτικού Χώρου με την πείρα που διαθέτει και την εξειδίκευση στην ανάπτυξη, οργάνωση και διαχείριση ορεινών περιοχών και περιοχών της υπαίθρου ήταν η καταλληλότερη για την εκπόνηση αυτού του ιδιαίτερου εγχειρήματος. Το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ως μέλος της Κοινοπραξίας ALA Planning Partnership –Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, είχε επιλεγεί άλλωστε προ δεκαετίας κατόπιν διαγωνισμού για την εκπόνηση των Στρατηγικών Σχεδίων Μαραθάσας και Τροόδους.

Φορέας εκπόνησης:

Η μελέτη εκπονείται από το εργαστήριο Αγροτικού Χώρου. Κατά την εξέλιξη της εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού της Ανάπτυξης των Ορεινών Κοινοτήτων του Τροόδους και λαμβανομένου υπόψη ότι θα αποτελέσει Εθνική Στρατηγική για τις ορεινές κοινότητες η επιστημονική ομάδα έργου διευρύνθηκε πέραν των στελεχών του Εργαστηρίου για την αντιμετώπιση ειδικών και τεχνικών θεματικών, με καθηγητές συνεργάτες:

(α) από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

(α1) Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης

(α2) Πολιτικών Μηχανικών

(α3) Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

(β) από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου

(β1) Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης

(β2) Τμήμα Περιβάλλοντος

(γ) από τα Τμήματα του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

(γ1) Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης

(γ2) Τμήμα Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής

(γ3) Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής και Υδατοκαλλιεργειών

(δ) Πανεπιστήμιο Clermont-Auvergne, Γαλλία,

(ε) Εθνικό Παρκο Τζουμέρκων Περιστερίου και Χαράδρας Αράχθου.

Η ερευνητική ομάδα του Εργαστηρίου Αγροτικού Χώρου συνεργάστηκε για τη διεξαγωγή των επιτόπιων ερευνών και τη συλλογή των πληροφοριών αλλά και την ανάλυση τους με τα γραφεία στην Κύπρο :

(α) της ALA Planning Consultancy L.L.C, Οίκος Συμβούλων Πολεοδομίας, Κυκλοφορίας και Περιβάλλοντος

(β) του κ. Γιαννάκη Παπαδούρη

Επισυνάπτεται η αναλυτική παρουσίαση των μελών της ερευνητικής ομάδας.

Δεσμεύσεις Κυπριακής Δημοκρατίας

Η Προεδρία της Κυπριακής Δημοκρατίας αναγνωρίζει τα προβλήματα και τις αδυναμίες που αντιμετωπίζουν οι ορεινές κοινότητες ως αποτέλεσμα πολιτικών που εφαρμόστηκαν τα τελευταία 50-60 έτη και οι οποίες τις οδήγησαν στην απομόνωση και εγκατάλειψη. Ως εκ τούτου ένταξε ήδη στις δεσμεύσεις της τη υποστήριξη της συγκρότησης ενιαίας αναπτυξιακής οντότητας Τροόδους καθώς και θεσμικές και νομικές κατοχυρώσεις της *ορεινότητας* οι οποίες θα εφαρμοστούν στο σύνολο των ορεινών κοινοτήτων της Κύπρου (οι οποίες βρίσκονται στις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου και Λάρνακας).

Επιπλέον αυτού το Υπουργικό Συμβούλιο έχει αποφασίσει την ενεργοποίηση Μηχανισμού Οριζόντιου Συντονισμού των τομεακών πολιτικών και παρεμβάσεων των κυβερνητικών υπηρεσιών στην Περιφέρεια Τροόδους. Αναλυτικά αποφάσισε:

- ❖ Σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής, με αρμοδιότητα τον συντονισμό και την εφαρμογή της Ολοκληρωμένης Πολιτικής Ανάπτυξης για την ορεινή Κύπρο, στην οποία θα συμμετέχουν οι υπουργοί Εσωτερικών (πρόεδρος) και Οικονομικών, ο υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ο υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, ο υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, ο Υφυπουργός παρά τω Προέδρω και ο Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας για την Ανάπτυξη Τροόδους, (ως παρατηρητής),
- ❖ Σύσταση Καθοδηγητικής Επιτροπής με αρμοδιότητα τη στήριξη του έργου της Διυπουργικής Επιτροπής, τόσο στην εκπόνηση όσο και στην εφαρμογή της στρατηγικής ανάπτυξης των ορεινών περιοχών. Σε αυτήν την επιτροπή θα συμμετέχουν: ο Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας για την Ανάπτυξη Τροόδους (πρόεδρος), οι γενικοί διευθυντές ή εκπρόσωποί τους των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομικών, Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, καθώς και Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων,
- ❖ Διορισμός Τεχνικών Επιτροπών και Εξειδικευμένων Ομάδων Εργασίας σε επίπεδο Υπουργείων για να συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις με την επιστημονική ομάδα κατά τον καθορισμό των σχεδίων δράσης της
- ❖ Σύσταση Μονάδας Συντονισμού και Ανάπτυξης Ορεινών Περιοχών στη διοίκηση του Υπουργείου Εσωτερικών, που θα έχει ευθύνη της εφαρμογής των εν λόγω πολιτικών.

Μεθοδολογία υλοποίησης

Το Εργαστήριο Αγροτικού Χώρου εφαρμόζει ολοκληρωμένη μεθοδολογία για τη διάγνωση και το σχεδιασμό σε μικρο-μεσαίες κλίμακες στον ύπαιθρο και ορεινό χώρο, την οποία έχει αναπτύξει μέσα από την πολύχρονη και διεθνή δράση και εμπειρία του.

Η μεθοδολογία αυτή συντίθεται από σύγχρονες μεθόδους και τεχνικές ο συνδυασμός των οποίων επιτρέπει και διευκολύνει την ενεργό συμμετοχή των τοπικών δρώντων στη διάγνωση και στο σχεδιασμό με τη χρήση ιδιαίτερων τεχνολογικών εργαλείων αναπαραστάσεων και αναζητήσεων στο χώρο ((GIS – τηλεπισκόπηση – φωτογραμμετρία) για την τριδιάστατη διαδραστική αναπαράσταση του χώρου.

Εφαρμόζονται οι τεχνικές της εικονικής περιήγησης, αλλαγής θέσης θέασης, χωρικής ανάλυσης σε 3D περιβάλλον, με δυνατότητα αλλαγής της κλίμακας και αυξομείωσης της λεπτομέρειας αποτύπωσης του χώρου.

Για την εκπόνηση της διάγνωσης της υφιστάμενης κατάστασης του Τροόδους (α' φάση) αναζητήθηκαν τα δεδομένα της περιοχής με τη συνεργασία του γραφείου του Γιαννάκη Παπαδούρη και το γραφείο της ALA Planning Partnership. Πιο εξειδικευμένα :

- ❖ αναζητήθηκαν πληροφορίες και δεδομένα σε επίπεδο υπηρεσιών για την αποτύπωση της κατάστασης. Οι αντικρουόμενες πληροφορίες που παρουσίαζαν τα στοιχεία των υπηρεσιών οδήγησαν την ομάδα σε αναζήτηση πληροφοριών μέσω εκταταμένης έρευνας πεδίου στο σύνολο των Κοινοτήτων,
- ❖ αναζητήθηκαν πρωτογενείς πληροφορίες σε επίπεδο Κοινοτήτων για την αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης. Δημιουργήθηκε εκτενές ερωτηματολόγιο για τη συλλογή τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών πληροφοριών για κάθε θεματική της διάγνωσης με στόχο την καλύτερη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης αλλά και τον εντοπισμό των ισχνών ενδείξεων και δυναμικών αλλαγών που κυοφορούνται. Το ερωτηματολόγιο απαντήθηκε από το σύνολο των κοινοτήτων (112 κοινότητες)
- ❖ διεξήχθηκε επιτόπια έρευνα και διαβουλεύσεις με παραγωγικούς (κτηνοτρόφους, γεωργούς, οινοποιούς, γαλακτοκόμους, επιχειρηματιών τουριστού κλάσδου, κ.ά.) αναπτυξιακούς, κοινωνικούς (οργανώσεις νέων, συμβούλια κοινωτικού εθελοντισμού, αθλητικές ομοσπονδίες, κ.ά.) και αυτο-διοικητικούς φορείς (κοινότητες, επαρχιακές διοικήσεις, κυβερνητικά τμήματα, κ.ά.) της περιοχής. Οργανώθηκαν και πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με focus group ανά θεματική τόσο για την αποτύπωση της κατάστασης (διάγνωσης) όσο και για την διαμόρφωση προτάσεων οι οποίες θα ενταχθούν στο σχέδιο δράσεων και το σχεδιασμό ολοκληρωμένων εξειδικευμένων σχεδίων,
- ❖ πραγματοποιήθηκε χαρτογραφική απεικόνιση των γεω-χωρικών ενοτήτων της περιοχής, των φαινομένων που χρήζουν μελέτης και ανάλυσης (οικιστικά, οδικά, κατανομή επενδύσεων, κ.ά.,) με τη χρήση τεχνολογικών εργαλείων αναπαραστάσεων. Οι παραπάνω τριδιάστατες αναπαραστάσεις συμβάλλουν: (α) στην εύκολη αναγνώριση του χώρου και των γεωγραφικών στοιχείων ενδιαφέροντος από τους κατοίκους με αποτέλεσμα την άμεση συλλογή πρωτογενούς πληροφορίας και (β) στην προσομοίωση σεναρίων για την επίλυση χωρικών προβλημάτων με στόχο τη διαβούλευση και την αποδοχή τους (ή όχι) από την τοπική κοινωνία (πχ. δημιουργία ταμιευτήρα, ζώνες εγκατάστασης ανεμογεννητριών-φωτοβολταϊκών, κλπ).
- ❖ αναζητήθηκαν υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές για τα κύρια ζητήματα της περιοχής, μελέτες που έχουν εκπονηθεί, μελέτες προγραμματισμένων έργων της περιοχής και επιμέρους δράσεων σε κάθε θεματική καθώς και διεθνείς πρακτικές από περιοχές με κοινά χαρακτηριστικά.

Η υφιστάμενη κατάσταση κατέληξε σε Κατευθύνσεις τις οποίες η ερευνητική ομάδα σε συνεργασία με το γραφείο Γιαννάκη Παπαδούρη και την Κυπριακή Δημοκρατία φέρνει προς διαβούλευση και διερεύνηση στα τρία πολυθεματικά συνέδρια που διοργανώνει.

Στα συνέδρια αυτά συμμετέχουν οι Επιστημονικές και Τεχνικές Επιτροπές που διαμορφώθηκαν. Στις Επιστημονικές και Τεχνικές Επιτροπές συμμετέχουν αφενός οι αρμόδιοι ερευνητές και αφερέτου τα μέλη των Τεχνικών επιτροπών ως στελέχη των Υπουργείων. Η επιστημονική ομάδα σε συνεργασία με τις τεχνικές επιτροπές θα συζητήσουν τις κατευθύνσεις προκειμένου να διερευνηθούν οι τρόποι και οι διαδικασίες των απαραίτητων τροποποιήσεων και της εφαρμογής τους (νομοθετικό πλαίσιο και ρυθμίσεις για την επίλυση προβλημάτων και άρσης εμποδίων (νομοθετικών, οργανωτικών, παραγωγικών), χωροταξικές και αναπτυξιακές ρυθμίσεις). Τα αποτελέσματα των συναντήσεων αυτών θα διαμορφώσουν και προσδιορίσουν τη διαδικασία των τρόπων επίλυσης προβλημάτων και εμποδίων.

Κατευθύνσεις και ευρήματα προς διαβούλευση και διερεύνηση

Με βάση την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης η μελετητική ομάδα διαμορφώθηκαν οι ακόλουθες θεματικές προς διαβούλευση και διερεύνηση των ζητημάτων τους:

(α) οριζόντιες

- Δήλωση Πολιτικής
- Περιβάλλον
- Νερό
- Αναπτυξιακός Μηχανισμός υποστήριξης ανάπτυξης του Τροόδους
- Πολιτική υποδοχής και εγκατάστασης νέων κατοίκων-επιχειρήσεων

(β) τομεακές

- Γεωργία: *εκτατικότητα παραγωγικών συστημάτων – υποστήριξη και εργαλεία υποστήριξης*
- Μεταποίηση: *πλαίσιο κατάταξης και κατηγοριοποίησης και ενιαία αρχή ελέγχου*
- Τουρισμός: *Διακριτή Τουριστική Περιφέρεια –ειδικές μορφές τουριστών*
- Δάσος : *υποδομές προασταίας και σύνδεση με τον τουρισμό*
- Παιδεία – εκπαίδευση: *αξιολογήση δομών και υποδομών, ενσωμάτωση καινοτόμων πρακτικών, διερεύνηση δημιουργίας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης*
- Υγεία : *βέλτιστη χωροταξική οργάνωση υποδομών*
- κοινωνική μέριμνα: *δομές και λειτουργία τους*
- Οδικό δίκτυο: *ανάλυση και αξιολόγηση οδικού δικτύου*
- Ενέργεια: *νέες μορφές ενέργειας*
- Υποδομές (κοινοτικές και δημόσιες) : *αξιοποίηση υφιστάμενου δυναμικού*
- Επιχειρηματικότητα: *πλαίσιο και χρηματοοθήσεις*
- Θέματα Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης: *βέλτιστη χωροταξική οργάνωση υποδομών*

Επισυνάπτεται το αναλυτικό πρόγραμμα των θεματικών (οριζόντιων και τομεακών) οι οποίες θα συζητηθούν στο 1^ο Συνέδριο Επιστημονικών και Τεχνικών Επιτροπών για την Αναγέννηση των Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους από τις 19 έως τις 22 Ιουνίου 2018.

Επόμενη φάση υλοποίησης

Στον επόμενο μήνα θα ακολουθήσει η διεξαγωγή των υπόλοιπων δύο πολυθεματικών συνεδρίων. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα των εργασιών αυτών των συνεδρίων θα αποτελέσουν τη βάση για την διαμόρφωση των αναλυτικών σχεδίων δράσης και επιχειρησιακού σχεδίου για το Τρόδος το οποίο θα αφορά:

(α) κατάρτιση επιχειρησιακού σχεδίου δράσεων και παρεμβάσεων

(β) χωρικές και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις οι οποίες αφορούν τη σύνθεση δράσεων διαφορετικών φυσικών αντικειμένων και οδηγούν σε ένα ολοκληρωμένο και λειτουργικό αποτέλεσμα-έργο.

- Εξειδίκευση δράσεων σε επίπεδο Ζωνών & υπο-περιοχών ειδικού ενδιαφέροντος.
- Πρότυπες καινοτομικές παρεμβάσεις: διατομεακές/και διακλαδικές δράσεις αγκυρωμένες στο χώρο οι οποίες βασίζονται στη συμμετοχή και στο συντονισμό, προσαρμόζονται στα υφιστάμενα θεσμικά πλαίσια και έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.